מד: משוח מלחמה פרק שמיני סוטה

שפחילת ניסה נפילה. בגמ' פריך מיפכא מנעי ליה שהניסה היא תחילת הנפילה: **בד"א.** דמחוברין מן המערכה ויש שמונן זזין ממקומן במלחמות הרשות: **אבל במלחמות מצוה.** כגון כיבוש ארץ ישראל בימי יהושע הכל יוצאין: **רבי יהודה אומר כו'.** מפרש בגמ':

גמ' עבירה דרבנן. לר"י הגלילי אפי' עבר על דברי סופרים מחר ולרבי יוסי עד שיעבור על דבר תורה דומיא דמלמנה לכהן גדול וכגון שנשאה דמיא דאיסור: **סח כין תפילה לתפילה.** בין הנחת תפילין של יד לתפילין של ראש: **סח.** סיפר: **עבירה היא בידו.** אם לא חזר וכיון דהכי אמרי' במנחות (דף נ.) סח מברך שתים לא מברך אחת ד"ה: **ומיס שופטין על ברכיו.** מי רגליס מתמת ילאה: **מפני שפחילת נפילה ניסה מבעי ליה.** תחילת משמע הגרמת הדבר והכי איבעי ליה למימר כשהן נפין זו היא תחילת הגרמת הנפילה ובניסה לא שייך למימר תחילה דהא ממש קא ערקי: **רשות דרבנן זו היא מצוה דר' יהודה.** ובאותה מלחמה שאמרו חכמים שהיא רשות ואין חתן יוצא לה אמר נמי ר' יהודה לאין חתן יוצא לה אלא שרבי יהודה קורא אותה מצוה ונפקא מינה לפוטרו משאר מצות נעורו עסוק בה כדמפרש רבא ואזיל: **מצוה דרבנן.** דאמרו בה הכל יוצאין אלא דקרי לה יהודה הכל יוצאין אלא דשמעינן בהא אלא כולה משום מצוה וכשות נקטו פלוגתייהו אלא משום דקרו רבנן להא רשות די להם אם קראו אם זו מצוה ואפילו היא חובה שהרי אין הדבר אלא להעלותם מעלה אחת ולומר אבל בזו הכל יוצאין וגבי רשות דייס לקרות את שלמעלה ממנה מצוה ורבי יהודה דקרי לקמייתא מצוה לאשמועי' דהעוסק בה פטור מן המצוה והולך להעלות את זו מעלה אחת לומר אבל בזו הכל יוצאין היכך קרייה מוצה דבתיתא: **אמר רבא כו'.** מילתיה דרבי יוחנן מפרש ואזיל וקאמר הא דאמר רבי יוחנן דאיפליגו רבנן ורבי יהודה בחחת המלחמות בקריאת

שתחילת ניסה נפילה שנאמר [1]גם ישראל לפני פלשתים וגם מגפה גדולה היתה בעם ולהלן הוא אומר [2]וינוסו [אנשי] ישראל מפני פלשתים ויפלו חללים וגו' [א]בד"א במלחמות הרשות אבל במלחמות מצוה הכל יוצאין אפילו חתן מחדרו וכלה מחופתה אמר רבי יהודה במה דברים אמורים במלחמות מצוה אבל במלחמות חובה הכל יוצאין אפי' חתן מחדרו וכלה מחופתה: **גמ'** מאי איכא בין רבי יוסי לר"י הגלילי איכא בינייהו עבירה דרבנן כמאן אזלא הא דתניא [3]שח בין תפילה לתפילה [4]עבירה היא בידו וחוזר עליה מעורכי המלחמה כמאן כר"י הגלילי מאן תנא להא דתנו רבנן שמע קול קרנות והרתיע הנפת תריסין והרתיע צחצוח חרבות ומים שותתין לו על ברכיו חוזר כמאן לימא רבי עקיבא היא ולא רבי יוסי הגלילי בהא אפי' ר' יוסי הגלילי מודה משום דכתיב [3]ולא ימס את לבב אחיו כלבבו: והיה בכלות השוטרים כו': האי מפני שתחילת ניסה נפילה מפני שתחילת נפילה ניסה מבעי ליה אימא מפני שתחילת נפילה ניסה: בד"א במלחמות הרשות כו': א"ר יוחנן רשות דרבנן זו היא מצוה דרבי יהודה מצוה דרבנן זו היא חובה דרבי יהודה אמר רבא [5]מלחמות יהושע לכבש דברי הכל חובה מלחמות בית דוד לרווחה דברי הכל רשות כי פליגי למעוטי עובדי כוכבים דלא ליתי עלייהו מר קרי לה מצוה ומר קרי רשות נפקא מינה: [ב]לעוסק במצוה שפטור מן המצוה:

הדרן עלך משוח מלחמה

עגלה ערופה [ג]בלשון הקודש שנאמר [4]כי ימצא חלל באדמה ויצאו זקניך ושופטיך שלשה מבית דין הגדול שבירושלים היו יוצאין רבי יהודה אומר [5]חמשה שנאמר [6]זקניך שנים ושופטיך שנים ואין בית דין שקול מוסיפין עליהן עוד אחד [7]נמצא טמון בגל או תלוי באילן או צף על פני המים

[ד]לא היו עורפין שנאמר באדמה ולא טמון בגל נופל ולא תלוי באילן בשדה ולא צף על פני המים [ה]נמצא סמוך לספר או לעיר שרובה עובדי כוכבים או לעיר שאין בה ב"ד לא היו (ו) עורפין [ו]אין מודדין אלא לעיר שיש בה ב"ד: **גמ'** מאי קאמר אמר ר' אבהו ה"ק שנאמר וענו ואמרו ולהלן הוא אומר [5]וענו הלוים ואמרו וגו' מה ענייה האמורה להלן בלשון הקודש אף כאן בלשון הקודש וסדר עגלה ערופה כיצד כי ימצא חלל באדמה ויצאו זקניך ושופטיך שלשה מב"ד הגדול שבירושלים היו יוצאין: רבי יהודה אומר חמשה וכו': [7]ת"ר ויצאו זקניך ושופטיך זקניך שנים ושופטיך שנים ואין בית דין שקול מוסיפין עליהן עוד אחד הרי כאן חמשה דברי ר' יהודה ר' שמעון אומר זקניך שנים ואין ב"ד שקול מוסיפין עליהן עוד אחד הרי כאן שלשה ור' שמעון נמי הא כתיב ושופטיך ההוא מיבעי ליה למיוחדין שבשופטיך ורבי יהודה מזקני זקניך נפקא ור' שמעון אי כתב רחמנא זקני הוה אמינא אפי' זקני השוק כתב רחמנא זקניך ואי כתב רחמנא זקניך הוה אמינא אפי' סנהדרי קטנה כתב רחמנא ושופטיך למיוחדין שבשופטיך ור' יהודה גמר זקני זקני [6]מזקני העדה מה להלן מיוחדין שבעדה אף כאן מיוחדין שבעדה אי גמר לגמרה לבולה מילתא מהתם זקניך ושופטיך למה לי אלא [ג] וי"ו ושופטיך למגינא [ד]ורבי שמעון

וי"ן

מסורת הש"ס

1. וְיָצָן הַמְבֹשָׂר וְיֹאמַר כִּי יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי פְלִשְׁתִּים וְגַם מַגֵּפָה גְדוֹלָה הָיְתָה בָּעָם וְגַם שְׁנֵי בָנֶיךָ מֵתוּ חָפְנִי וּפִינְחָס וַאֲרוֹן הָאֱלֹהִים נִלְקָחָה:
שמואל א ד יז
2. וּפְלִשְׁתִּים נִלְחֲמִים בְּיִשְׂרָאֵל וַיָּנֻסוּ אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי פְלִשְׁתִּים וַיִּפְלוּ חֲלָלִים בְּהַר הַגִּלְבֹּעַ: שמואל א ד לא
3. וְיִסְפּוּ הַשֹּׁטְרִים לְדַבֵּר אֶל הָעָם וְאָמְרוּ מִי הָאִישׁ הַיָּרֵא וְרַךְ הַלֵּבָב יֵלֶךְ וְיָשֹׁב לְבֵיתוֹ וְלֹא יִמַּס אֶת לְבַב אֶחָיו כִּלְבָבוֹ: דברים כ ח
4. כִּי יִמָּצֵא חָלָל בָּאֲדָמָה אֲשֶׁר יְיָ אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ לְרִשְׁתָּהּ נֹפֵל בַּשָּׂדֶה לֹא נוֹדַע מִי הִכָּהוּ: דברים כא א
5. וְעָנוּ הַלֵּוִיִּם וְאָמְרוּ אֶל כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל קוֹל רָם: דברים כז יד
6. וְקָמוּ זִקְנֵי הָעֵדָה אֶת יָדָיהֶם עַל רֹאשׁ הַפָּר לִפְנֵי יְיָ וְשֻׁחַט אֶת הַפָּר לִפְנֵי יְיָ: ויקרא ד טו

הגהות הב"ח

(א) במשנה לא היו (עוקפין). תוי"ט ומ"ב פ"ט מודדין: (ב) גמ' למה לי אלא ושופטיך כו' שמעון ר' למגינא כל"ל וכן בכה"י:

מוסף רש"י

שח בין תפילה לתפילה. ולא כיון על ראש אלא סמך על ברכה ראשונה (מנחות נ.) לו: מדרבנן לאו לאשתעויי בין ברכת תפילה של יד לברכת תפילה של ראש, משום דהתחיל בברכת מזונה אסור לדבר עד שגומרה, והני שתי ברכות כברכה אחת דמיין, כי שח בין תפילה לתפילה איכא איסורא דרבנן ועבירה היא בידו (הובא בערוגת הבושם עמ' 66 בשם רש"י בפ' חשוכ מלחמה. ולפנינו אינו).

הדרן עלך משוח מלחמה

למיוחדין שבשופטיך. שיהו מזקני סנהדרי גדולה (סנהדרין יד.). לגמרה לבולה מילתא מהתם. ואפילו מגינא דתמשה מהתם תיפוק דהא תניא (סוס יג.) ותמכו שנים זקני שנים (שם יד.). אלא וי"ו ושופטיך למגינא. לשולה לא נמר גזירה שוה, ושופטיך למיוחדין איקמרך ומגינא מריבוי דוי"ו (שם).

עין משפט נר מצוה

לב א מיי' פ"ז מהל' מלכים הל"ד:
לג ב מיי' פ"ד מהל' תפילין הל"ז וש"ס בכ"מ סמג עשין כב טוש"ע או"ח סי' סה סעי' ט:
לד ג מיי' פ"ה מהל' מלכים הל"ח וש"ס בכ"מ סמג עשין קח:
ד ומיי' פ"ד מהל' ק"ש הל' ה טוש"ע או"ח סי' לח סעי' חן:
א ה מיי' פ"ט מהל' רוצח הל"ב סמג עשין עמ:
ב ו מיי' שם הל"ח:
ג ז מיי' שם הל"ט:
ח מיי' שם הל"ה:
ה ט מיי' שם הל"ד:
ו י מיי' שם הל"ו:

גליון הש"ס

מתני' אין כורדין. עיין מכות י ע"ב תד"ה מד אמר:

תוספות שאנץ

שח בין תפלה לתפלה עבירה היא בידו. פ"ה שח בין הנחת תפלין של יד להנחת תפלין של ראש עבירה היא בידו אם לא חזר וברך דהכי אמרי' במנחות שח מברך שתים לא שח מברך אחת פ"ה כמנחות בפ' הקומץ דמברכין להניח תפלין לשל יד [ועל של ראש] לא מברך כלל אם לא שח בנתים אבל אם שח מברך על של ראש על מצות תפלין. ול"נ לר"ת דבפ' הרואה דקא חשיב מאה ברכות דחייב אדם לברך בכל יום קא חשיב להניח תפלין ועל מצות תפלין וכי ס"ד דלא נתקן אלא היכא דשח בנתים. ומיהו י"ל דמיירי בשני בני אדם אחד יש לו תפלין של יד ואחד יש לו תפלין של ראש. ור"ת אומר דמברכין להניח תפלין לשל יד ועל מצות תפלין לשל ראש היכא דלא שח ואם שח בנתים מברך לשל ראש להניח תפלין ועל מצות תפלין. ולפי זה היכא דאין לו תפלין של יד מברך על של ראש שתים דהא הוי כאילו שח בנתים:

סליק

תורה אור השלם

1. וְיָצָן הַמְבַשֵּׂר וַיֹּאמַר כִּי יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי פְלִשְׁתִּים וְגַם מַגֵּפָה גְדוֹלָה הָיְתָה בָּעָם וְגַם שְׁנֵי בָנֶיךָ מֵתוּ חָפְנִי וּפִינְחָס וַאֲרוֹן הָאֱלֹהִים נִלְקָחָה:
שמואל א ד יז
2. וּפְלִשְׁתִּים נִלְחָמִים בְּיִשְׂרָאֵל וַיָּנֻסוּ אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי פְלִשְׁתִּים וַיִּפְלוּ חֲלָלִים בְּהַר הַגִּלְבֹּעַ: שמואל א ד לא
3. וְיִסְפּוּ הַשֹּׁטְרִים לְדַבֵּר אֶל הָעָם וְאָמְרוּ מִי הָאִישׁ הַיָּרֵא וְרַךְ הַלֵּבָב יֵלֶךְ וְיָשֹׁב לְבֵיתוֹ וְלֹא יִמַּס אֶת לְבַב אֶחָיו כִּלְבָבוֹ: דברים כ ח
4. כִּי יִמָּצֵא חָלָל בָּאֲדָמָה אֲשֶׁר יְיָ אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ לְרִשְׁתָּהּ נֹפֵל בַּשָּׂדֶה לֹא נוֹדַע מִי הִכָּהוּ: דברים כא א
5. וְעָנוּ הַלֵּוִיִּם וְאָמְרוּ אֶל כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל קוֹל רָם: דברים כז יד
6. וְקָמוּ זִקְנֵי הָעֵדָה אֶת יָדָיהֶם עַל רֹאשׁ הַפָּר לִפְנֵי יְיָ וְשֻׁחַט אֶת הַפָּר לִפְנֵי יְיָ: ויקרא ד טו

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com